

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. d)
Filosofie

Testul 9

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Scriveți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre situațiile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. La J. P. Sartre, omul este absolut responsabil pentru că:
 - a. alegerea îi este impusă
 - b. natura umană este dată în mod definitiv
 - c. alegerea îi aparține în exclusivitate
 - d. omul este obligat să aleagă ceea ce nu vrea
2. Au la bază conceptele de bine și de rău:
 - a. abordările epistemologice
 - b. teoriile morale
 - c. abordările estetice
 - d. teoriile gnoseologice
3. Etica aplicată:
 - a. are drept scop căutarea rațională, guvernată de intelect, a fericirii
 - b. este varianta modernă a hedonismului antic
 - c. consideră că valoarea morală a unei acțiuni este determinată de scopul ultim al acesteia
 - d. este un demers reflexiv care însoțește faptele concrete
4. Potrivit definiției clasice, libertatea înseamnă absența:
 - a. rațiunii practice
 - b. limitelor
 - c. coerenței
 - d. înclinațiilor
5. Pentru J. St. Mill, fundamentul moralei se află în:
 - a. datorie
 - b. privarea de plăcere
 - c. utilitate
 - d. virtute
6. Responsabilitatea social-politică presupune ca individul:
 - a. să acționeze în vederea satisfacerii propriilor interese, așa cum consideră el că este mai bine
 - b. să își asume consecințele încălcării constrângerilor naturale
 - c. să aleagă potrivit propriei conștiințe, fără a ține cont de ceilalți
 - d. să acționeze în mod rațional, fiind conștient de consecințele faptelor sale
7. Conducerea unui automobil fără permis de conducere **nu** este o problemă de etică aplicată deoarece:
 - a. presupune argumente pro și contra
 - b. are un caracter speculativ
 - c. are caracter moral explicit și este controversată
 - d. nu are caracter moral explicit și nu este controversată

8. Libertatea pozitivă presupune:
- existența condițiilor necesare pentru atingerea scopurilor individuale
 - restrângerea intervenției statului în sfera vieții individuale la un nivel minim
 - absența constrângerilor de orice natură
 - absența constrângerilor arbitrare, impuse de puterea politică sau de alți oameni
9. Pentru Imm. Kant, sunt morale doar acțiunile făcute din:
- milă
 - respect pentru legea morală
 - supunere față de legea divină
 - simpatie
10. Care este sensul adecvat al conceptului lui L. Blaga de *destin creator*?
- creația de cultură ca revelare a misterului
 - creația de cultură generată de nevoile imediate ale individului
 - creația de cultură determinată de legile fizice
 - creația de cultură determinată de legile biologice

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. În coloana din stânga sunt enumerate concepte specifice filosofiei morale, iar în coloana din dreapta sunt numerotate enunțuri adevărate referitoare la acestea. Scrieți pe foaia de examen asocierile corecte dintre fiecare literă din coloana din stânga și cifra corespunzătoare din coloana din dreapta.

a. Etica eudaimonistă	1. Are drept concept central <i>datoria</i> .
b. Etica utilitaristă	2. Consideră că legea divină este standardul ultim și universal al moralității.
c. Etica deontologică	3. Derivă principii morale prin analiza mai multor fapte concrete.
d. Etica aplicată	4. Este varianta modernă a hedonismului antic.
	5. Consideră că cel mai mare bine pentru om constă în activitatea practică guvernată de preceptele morale ale rațiunii.

16 puncte

B. Argumentați, în aproximativ zece rânduri, în favoarea sau împotriva tezei potrivit căreia: „*Singurul aspect al conduitei unui om pentru care el poate fi tras la răspundere de către societate este cel privitor la ceilalți*”. (J. St. Mill)

8 puncte

C. Construiți un exemplu prin care să evidențiați rolul/importanța libertății de conștiință și religie, într-o societate democratică.

6 puncte

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Glaucon: (...) Așa fiind, aceasta este o bună dovadă că nimeni nu este drept de bunăvoie, ci doar silnic. Astfel, neexistând un bine propriu al dreptății, oricând și oriunde omul dacă e în stare să săvârșească nedreptăți, le face. Căci toată lumea crede în sinea ei că e mult mai profitabilă nedreptatea decât dreptatea și bine gândește, după cum va afirma cel ce opinează astfel (...).

(Platon, *Republica*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

- Identificați teza filosofică la care face referire textul dat. **4 puncte**
- Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *dreptate procedurală* și *egalitate de șanse*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. **10 puncte**
- Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**

B. Știind că una dintre interogațiile fundamentale ale filosofiei vizează specificul existenței ființei umane în univers:

1. Argumentați, în aproximativ cinci rânduri, în favoarea ideii/tezei filosofice prezentate în enunț. **6 puncte**
2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, relația existentă între *sensul vieții* și *destinul creator al omului*. **4 puncte**